

Regeringens proposition

1984/85: 58

med förslag till lag om ändring i lagen (1974: 610) om inrikes vägtransport, m. m.;

beslutad den 18 oktober 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

STEN WICKBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

Sverige är bundet av 1956 års konvention om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg. Enligt konventionen är fraktförarens ansvarighet när gods skadas, minskas eller går förlorat begränsat till 25 s. k. Germinalfrancs. Germinalfrancen är en fiktiv beräkningsenhet som innehåller en bestämd guldmängd. Konventionen har införlivats med svensk rätt genom lagen (1969: 12) med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg. Genom ett protokoll till konventionen som antogs år 1978 ersattes Germinalfrancen som beräkningsenhet av Internationella valutafondens särskilda dragningsrätter (SDR).

I propositionen föreslås att Sverige skall tillträda protokollet. Vidare läggs fram förslag till de ändringar i 1969 års lag som föranleds av tillträdet.

I lagen (1974: 610) om inrikes vägtransport begränsas fraktförarens ansvarighet när gods skadas, minskas eller går förlorat f. n. till 50 kr. per kg av godsets bruttovikt. I propositionen föreslås att detta begränsningsbelopp höjs till 150 kr. per kg.

1 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1969: 12) med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1969: 12) med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg¹

dels att 8 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Artiklarna 1–41 av den i Genève den 19 maj 1956 avslutade konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg skall, med iakttagande av vad som ytterligare föreskrives i det följande, gälla som svensk lag.

Föreslagen lydelse

1 §

Artiklarna 1–41 av den i Genève den 19 maj 1956 avslutade konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg skall, med iakttagande av vad som ytterligare föreskrivs i det följande, gälla som svensk lag. *Artikel 23 skall dock gälla i dess lydelse enligt ett den 5 juli 1978 antaget protokoll till konventionen.*

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Artikel 23 i dess lydelse enligt 1978 års protokoll har fogats till lagen som bilaga.²

¹ Senaste lydelse av 8 § 1978: 137.

² 1956 års konvention finns intagen i SFS 1969: 91.

**Konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell
godsbeoordran på väg: Artikel 23 i dess lydelse enligt protokoll den 5
juli 1978 till konventionen**

Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR)

Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR)

Article 23

1. When, under the provisions of this Convention, a carrier is liable for compensation in respect of total or partial loss of goods, such compensation shall be calculated by reference to the value of the goods at the place and time at which they were accepted for carriage.

2. The value of the goods shall be fixed according to the commodity exchange price or, if there is no such price, according to the current market price or, if there is no commodity exchange price or current market price, by reference to the normal value of goods of the same kind and quality.

3. Compensation shall not, however, exceed 8.33 units of account per kilogram of gross weight short.

4. In addition, the carriage charges, Customs duties and other charges incurred in respect of the carriage of the goods shall be refunded in full in case of total loss and in proportion to the loss sustained in case of partial loss, but no further damages shall be payable.

5. In the case of delay, if the claimant proves that damage has resulted therefrom, the carrier shall pay compensation for such damage not exceeding the carriage charges.

6. Higher compensation may only be claimed where the value of the goods or a special interest in delivery has been declared in accordance with articles 24 and 26.

7. The unit of account mentioned in this Convention is the Special Drawing Right as defined by the International Monetary Fund. The amount mentioned in paragraph 3 of this article shall be converted into the national currency of the State of the Court seized of the case on the basis of the value of that currency on the date of the judgement or the

Article 23

1. Quand, en vertu des dispositions de la présente Convention, une indemnité pour perte totale ou partielle de la marchandise est mise à la charge du transporteur, cette indemnité est calculée d'après la valeur de la marchandise au lieu et à l'époque de la prise en charge.

2. La valeur de la marchandise est déterminée d'après le cours en bourse ou, à défaut, d'après le prix courant sur le marché ou, à défaut de l'un et de l'autre, d'après la valeur usuelle des marchandises de même nature et qualité.

3. Toutefois, l'indemnité ne peut dépasser 8.33 unités de compte par kilogramme du poids brut manquant.

4. Sont en outre remboursés le prix du transport, les droits de douane et les autres frais encourus à l'occasion du transport de la marchandise, en totalité en cas de perte totale, et au prorata en cas de perte partielle; d'autres dommages-intérêts ne sont pas dus.

5. En cas de retard, si l'ayant droit prouve qu'un préjudice en est résulté, le transporteur est tenu de payer pour ce préjudice une indemnité qui ne peut pas dépasser le prix du transport.

6. Des indemnités plus élevées ne peuvent être réclamées qu'en cas de déclaration de la valeur de la marchandise ou de déclaration d'intérêt spécial à la livraison, conformément aux articles 24 et 26.

7. L'unité de compte mentionnée dans la présente Convention est le Droit de tirage spécial tel que défini par le Fonds monétaire international. Le montant visé au paragraphe 3 du présent article est converti dans la monnaie nationale de l'Etat dont relève le tribunal saisi du litige sur la base de la valeur de cette monnaie à la date du jugement ou à la date

(Översättning)

Konvention om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg (CMR)

Artikel 23

1. Är fraktföraren på grund av bestämmelserna i denna konvention skyldig att utge ersättning för förlust eller minskning av gods, beräknas ersättningen efter det värde godset vid tiden för dess mottagande till befordran hade på den ort där det mottogs till befordran.

2. Godsets värde bestämmes efter börspriset, eller om sådant pris saknas, efter marknadspriset eller, om inte heller sådant pris finnes, efter det gängse värdet av gods av samma slag och beskaffenhet.

3. Ersättningen får dock inte överstiga 8,33 beräkningsenheter per kilogram av förlorad bruttovikt.

4. Härutöver skall frakt, tullavgifter och andra kostnader med anledning av befordringen återbetalas, till fullo vid förlust och proportionsvis vid minskning, men annan skada ersättes icke.

5. Skada till följd av dröjsmål är fraktföraren skyldig att ersätta intill fraktens belopp.

6. Ytterligare ersättning kan fordras endast om godsets värde eller särskilt leveransintresse angivits enligt artikel 24 eller artikel 26.

7. Den beräkningsenhet som anges i konventionen är den särskilda dragningsrätten såsom den definieras av Internationella valutafonden. Det belopp som anges i tredje stycket av denna artikel skall räknas om till domstolslandets myntslag på grundval av detta myntslags värde den dag då domen meddelas eller den dag som parterna kommer

†1 Riksdagen 1984/85. I saml. Nr 58

date agreed upon by the Parties. The value of the national currency, in terms of the Special Drawing Right, of a State which is a member of the International Monetary Fund, shall be calculated in accordance with the method of valuation applied by the International Monetary Fund in effect at the date in question for its operations and transactions. The value of the national currency, in terms of the Special Drawing Right, of a State which is not a member of the International Monetary Fund, shall be calculated in a manner determined by that State.

8. Nevertheless, a State which is not a member of the International Monetary Fund and whose law does not permit the application of the provisions of paragraph 7 of this article may, at the time of ratification of or accession to the Protocol to the CMR or at any time thereafter, declare that the limit of liability provided for in paragraph 3 of this article to be applied in its territory shall be 25 monetary units. The monetary units referred to in this paragraph corresponds to 10/31 gram of gold of millesimal fineness nine hundred. The conversion of the amount specified in this paragraph into the national currency shall be made according to the law of the State concerned.

9. The calculation mentioned in the last sentence of paragraph 7 of this article and the conversion mentioned in paragraph 8 of this article, shall be made in such a manner as to express in the national currency of the State as far as possible the same real value for the amount in paragraph 3 of this article as is expressed there in units of account. States shall communicate to the Secretary-General of the United Nations the manner of calculation pursuant to paragraph 7 of this article or the result of the conversion in paragraph 8 of this article as the case may be, when depositing an instrument referred to in article 3 of the Protocol to the CMR and whenever there is a change in either.

adoptée d'un commun accord par les parties. La valeur, en Droit de tirage spécial, de la monnaie nationale d'un Etat qui est membre du Fonds monétaire international, est calculée selon la méthode d'évaluation appliquée par le Fonds monétaire international à la date en question pour ses propres opérations et transactions. La valeur, en Droit de tirage spécial, de la monnaie nationale d'un Etat qui n'est pas membre du Fonds monétaire international, est calculée de la façon déterminée par cet Etat.

8. Toutefois, un Etat qui n'est pas membre du Fonds monétaire international et dont la législation ne permet pas d'appliquer les dispositions du paragraphe 7 du présent article peut, au moment de la ratification du Protocole à la CMR ou de l'adhésion à celui-ci, ou à tout moment ultérieur déclarer que la limite de la responsabilité prévue au paragraphe 3 du présent article et applicable sur son territoire est fixée à 25 unités monétaires. L'unité monétaire dont il est question dans le présent paragraphe correspond à 10/31 de gramme d'or au titre de neuf cents millièmes de fin. La conversion en monnaie nationale du montant indiqué dans le présent paragraphe s'effectue conformément à la législation de l'Etat concerné.

9. Le calcul mentionné à la dernière phrase du paragraphe 7, et la conversion mentionnée au paragraphe 8, du présent article doivent être faits de façon à exprimer en monnaie nationale de l'Etat la même valeur réelle, dans la mesure du possible, que celle exprimée en unités de compte au paragraphe 3 du présent article. Lors du dépôt d'un instrument visé à l'article 3 du Protocole à la CMR et chaque fois qu'un changement se produit dans leur méthode de calcul ou dans la valeur de leur monnaie nationale par rapport à l'unité de compte ou à l'unité monétaire, les Etats communiquent au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies leur méthode de calcul conformément au paragraphe 7, ou les résultats de la conversion conformément au paragraphe 8, du présent article, selon le cas.

överens om. Värdet av en stats nationella mynt uttryckt i särskilda dragningsrätter skall, för en stat som är medlem av Internationella valutafonden, bestämmas enligt den beräkningsmetod som ifrågavarande dag tillämpas av valutafonden för dess verksamhet och transaktioner. Värdet av en stats nationella mynt uttryckt i särskilda dragningsrätter skall för en stat som inte är medlem av Internationella valutafonden beräknas på det sätt som den staten bestämmer.

8. En stat, som inte är medlem av Internationella valutafonden och vars lag inte medger att de bestämmelser som anges i sjunde stycket i denna artikel tillämpas, får dock, vid ratifikationen av eller anslutningen till protokollet till CMR eller när som helst därefter, förklara att den ansvarsgräns som gäller enligt tredje stycket av denna artikel inom dess område skall vara 25 monetära enheter. Denna monetära enhet motsvarar 10/31 gram guld av 0,900 finhet. Omräkningen av det belopp som anges i detta stycke skall ske enligt den ifrågavarande statens lag.

9. Den beräkning som nämns i sista meningen i sjunde stycket av denna artikel och den omräkning som nämns i åttonde stycket av denna artikel skall göras så, att resultatet i statens nationella mynt så långt möjligt ger uttryck för samma realvärde som det belopp som är uttryckt i beräkningsenheter i tredje stycket av denna artikel. När en stat deponerar ett instrument enligt artikel 3 i protokollet till CMR och varje gång som beräknings- eller omräkningsmetoden ändras, skall den staten underrätta Förenta Nationernas generalsekretärer om den metod för beräkning som staten tillämpar enligt sjunde stycket av denna artikel respektive om resultatet av omräkningen enligt åttonde stycket av denna artikel.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974: 610) om inrikes vägtransport

Härigenom föreskrivs att 32 § lagen (1974: 610) om inrikes vägtransport skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

32 §

Ersättning för förlust eller minskning av gods skall beräknas efter godsets värde på den ort och vid den tid godset mottogs till befordran.

Värdet bestämmes efter börspriset eller, om sådant saknas, marknadspriset. Finnes ej heller sådant pris, beräknas värdet efter det gängse värdet av gods av samma slag och beskaffenhet.

Fraktförarens ansvarighet enligt första stycket är begränsad till 50 kronor för kilo av det förlorade eller felande godsets bruttovikt.	Fraktförarens ansvarighet enligt första stycket är begränsad till 150 kronor per kilo av det förlorade eller felande godsets bruttovikt.
---	--

Utöver vad nu sagts skall ersättning utgå för frakt och andra utlägg i samband med befordringen. Utläggen skall ersättas till fullo om godset gått förlorat och i övrigt till en mot minskningen svarande del.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1984-10-18

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Wickbom

Proposition om ändring i lagen (1974: 610) om inrikes vägtransport, m. m.

1 Inledning

År 1956 antogs en konvention om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg (Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route, CMR). Konventionen har tillträtts av 24 stater i Europa, bland dem Sverige. Konventionens bestämmelser har införlivats med svensk rätt genom lagen (1969: 12) med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg.

I konventionen regleras bl. a. fraktförarens ansvarighet när gods skadas, minskas eller går förlorat (art. 23 och 25). Enligt konventionen är detta ansvar begränsat till 25 s. k. *Germinalfrancs* per kg av godsets bruttovikt. *Germinalfrancen* är en fiktiv beräkningsenhet, som innehåller en bestämd guldmängd.

År 1978 antogs ett protokoll till konventionen. Genom protokollet ersätts *Germinalfrancen* som beräkningsenhet av internationella valutafondens särskilda dragningsrätter (SDR). Gränsen för fraktförarens ansvarighet anges i protokollet till 8,33 SDR. 1978 års protokoll trädde i kraft år 1980. Det har tillträtts av 12 stater. Jag vill nu ta upp frågan om Sverige skall tillträda detta protokoll. Protokollet i dess engelska och franska lydelse jämte en i justitiedepartementet upprättad översättning till svenska bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Inrikes godsbefordran på väg regleras i lagen (1974: 610) om inrikes vägtransport (vägtransportlagen). I lagen regleras bl. a. fraktförarens ansvar när gods skadas, minskas eller går förlorat. Fraktförarens ansvarighet är begränsad till 50 kr. av det förlorade, felande eller skadade godsets bruttovikt.

I en promemoria den 28 april 1984 som har upprättats i justitiedepartementet (dnr 378–84) behandlas frågan huruvida begränsningsbeloppet i vägtransportlagen bör höjas. I promemorian föreslås en höjning av beloppet till 150 kr. per kilo av godsets bruttovikt.

Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning över remissyttrandena bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

I lagstiftningsärendet har samråd skett med de ansvariga ministerierna i Danmark, Finland och Norge.

2 Sveriges tillträde till protokollet

2.1 Bakgrund

Som tidigare har nämnts har CMR-konventionen införlivats med svensk rätt genom lagen (1969: 12) med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg. Detta har skett genom s. k. inkorporation. I 1 § föreskrivs nämligen att artiklarna 1–41 i konventionen skall gälla som svensk lag. Konventionen i de engelska och franska texterna jämte en översättning till svenska har publicerats i SFS 1969: 91. 1969 års lag innehåller i övrigt bara vissa bestämmelser som behövs för att fylla ut konventionens regelsystem. Bl. a. ges bestämmelser om vissa undantag från konventionens tillämplighet samt om verkställighet av utländska domar som har meddelats i enlighet med konventionen.

Konventionen är tillämplig på avtal om godsbefordran på väg när den ort där godset togs emot till befordran och bestämmelseorten ligger i skilda stater, av vilka åtminstone den ena är en fördragsslutande stat. I konventionen regleras bl. a. hur fraktavtal ingås och fullgörs, fraktförarens ansvarighet, reklamationsförfarandet, väckande av talan samt avtalsvillkors ogiltighet.

Enligt artikel 23 skall en vägfraktförare, som på grund av konventionens ansvarsbestämmelser är ersättningsskyldig för förlust eller minskning av gods, i princip utge ersättning som motsvarar godsets värde på den ort och vid den tid då godset togs emot till befordran. Fraktförarens ansvar begränsas dock till 25 s. k. Germinalfrancs. En Germinalfranc motsvarar 10/31 gram guld av 900 tusendelars finhet (tredje stycket). Samma begränsningsbelopp gäller när gods skadas (art. 25).

En Germinalfranc är en fiktiv beräkningsenhet, som innehåller en bestämd guldmängd. Sådana fiktiva enheter användes tidigare ofta i internationella konventioner för att ange begränsningsbelopp. Genom att använda en sådan fiktiv värdeenhet ville man uppnå att begränsningsbeloppen blev oberoende av valutafluktuationer. En förutsättning för att ett system med begränsningsbelopp uttryckta i en viss mängd guld skall fungera är emellertid ett internationellt valutasystem som bygger på guldvärdet.

Utvecklingen under senare år inom det internationella valutasystemet har emellertid lett till att det har uppstått tveksamhet beträffande sättet för omräkning av sådana beräkningsenheter till nationellt mynt. Sedan man inom Internationella valutafonden hade beslutat att formellt överge guld som bas för kurssystemet, förstärktes denna tveksamhet. Denna utveckling har lett till att många av de konventioner som innehåller bestämmelser om fiktiva värdeenheter baserade på guld har reviderats. En sådan revision har genomförts beträffande de flesta transporträttsliga konventioner. Dessa värdeenheter har därvid bytts ut som beräkningsenhet mot Internationella valutafondens särskilda dragningsrätter (SDR). Den metod som då har använts har inneburit att en SDR har ansetts motsvara 3 Germinalfrances.

Värdeförhållandet mellan SDR och nationella valutor bestäms enligt en metod som är baserad på en korg ("standard basket") i vilken numera de fem viktigaste världshandelsvalutorna ingår (dollar, D-mark, pund, yen och franska francs). Var och en av valutorna har tilldelats ett reduktionstal som bestämmer valutans relativa betydelse i korgen. Reduktionstalen har bestämts med hänsyn till de olika valutornas andel i världshandeln och deras betydelse för det internationella valutasystemet. Denna metod för värdering använder Internationella valutafonden för sin verksamhet och sina transaktioner. Värdet av SDR i svenska kronor beräknas dagligen av Internationella valutafonden. Detta värde publiceras i de svenska dagstidningarna. Den 1 oktober 1984 motsvarade 1 SDR 8 kr. 62 öre.

En närmare redogörelse för den utveckling på valutamarknaden som har lett till att man i olika konventioner har lämnat systemet med att uttrycka begränsningsbelopp i guldenheter och för den teoretiska bakgrunden till omräkningen mellan guldfrances och SDR finns i prop. 1977/78: 70 om värdet av vissa beräkningsenheter i guld.

Genom 1978 års protokoll till CMR-konventionen ersattes Germinalfrancen som beräkningsenhet av Internationella valutafondens särskilda dragningsrätter. Begränsningsbeloppet 25 Germinalfrances ansågs därvid motsvara 8,33 SDR. Protokollet innebar alltså inte någon saklig ändring av konventionen.

För stater som inte är medlemmar i Internationella valutafonden gäller enligt 1978 års protokoll särskilda regler om beräkning av begränsningsbeloppet.

2.2 Föredragandens överväganden

Tillträdesfrågan

Sverige har tidigare ratificerat de protokoll av motsvarande slag som har antagits till konventioner på lufrättens, sjörettens och oljeskadelagstiftningens områden. 1978 års protokoll till CMR ansluter i fråga om innehållet nära till de protokoll som Sverige har ratificerat.

I den proposition i vilken frågan om ratifikation av vissa av dessa tidigare protokoll förelades riksdagen (prop. 1977/78: 70) berörde föredragande statsrådet frågan hur omräkning från guldfrancs till svenska kronor borde ske vid tillämpningen av kvarstående bestämmelser om guldfrancs i svensk lagstiftning, bl. a. sjölagen. Han uttalade därvid (s. 32), att det enligt hans mening var riktigast att i den nya situation, som utvecklingen inom valutakurssystemet hade fört med sig, göra omräkningen från guldmynt till nationellt mynt via SDR enligt den metod som hade använts vid utarbetandet av de redan antagna ändringsprotokollen inom lufrätten och oljeskadelagstiftningen. För att möjliggöra en sådan tillämpning av guldfrancsbestämmelserna borde enligt föredraganden i en författning anges motvärdet i SDR av de begränsningsbelopp som i svensk lagstiftning var uttryckta i guldfrancs och som byggde på konventioner vilkas guldfrancsbestämmelser ännu inte hade reviderats.

I enlighet med dessa överväganden ges regeringen i 8 § 1969 års CMR-lag rätt att kungöra motvärdet av francs uttryckt i SDR. En förordning har också utfärdats med stöd av bestämmelsen, förordningen (1978: 140) om motvärdet av vissa guldfrancs uttryckt i Internationella valutafondens särskilda dragningsrätter. I denna förordning anges 25 Germinalfrancs motsvara 8,33 SDR. Den omräkningsmetod som föreskrivs i 1978 års protokoll tillämpas därför redan för svensk del. Motsvarande gäller i de övriga nordiska länderna.

Med hänsyn till vad som nu har anförts är det enligt min mening naturligt att Sverige ratificerar 1978 års protokoll till CMR-konventionen. Jag föreslår därför att Sverige snarast gör detta.

Ändringar i 1969 års CMR-lag

Som tidigare har anförts har CMR-konventionen införlivats med svensk rätt genom s. k. inkorporering. Enligt 1 § 1969 års CMR-lag gäller konventionens artiklar 1–41 direkt som svensk lag. Ett tillträde till 1978 års protokoll föranleder en ändring i 1 § CMR-lagen så att protokollet också införlivas med svensk rätt. Som framgår av vad jag tidigare har anført innebär detta inte någon ändring i sak.

I 8 § CMR-lagen behandlas motvärdet av Germinalfrancs uttryckt i SDR. Sedan Sverige har tillträtt protokollet, blir en sådan reglering överflödig. Vidare ges i paragrafen föreskrifter om omräkning från SDR till svenska kronor. Motsvarande reglering finns i artikel 23, sjunde stycket, i CMR-konventionen i dess lydelse enligt protokollet. Paragrafen bör därför upphävas i samband med att Sverige tillträder protokollet.

Lagändringarna måste träda i kraft i samband med att Sverige blir bundet av protokollet. För en stat som ratificerar protokollet efter det att protokollet har trätt i kraft träder det i kraft 90 dagar efter det att staten har deponerat sitt ratifikationsinstrument. Eftersom det är svårt att i förväg ange när Sverige blir bundet av protokollet, bör regeringen bemyndigas att bestämma när lagändringarna skall träda i kraft.

3 Begränsningsbeloppet för inrikes vägtransporter

3.1 Gällande ordning

Inrikes godsbefordran på väg regleras i lagen (1974:610) om inrikes vägtransport (vägtransportlagen). Lagen innehåller bestämmelser om förhållandet mellan fraktföraren och transportkunden. I lagen behandlas sålunda hur fraktavtal ingås och fullgörs. Vidare finns bestämmelser om fraktförarens ansvar när gods skadas, minskas eller går förlorat.

Fraktföraren är ansvarig för att gods, som har överlämnats för befordran, lämnas ut till mottagaren i oskadat skick och i rätt tid (27 §). Fraktföraren går emellertid fri från ansvar om vissa omständigheter föreligger (28 och 29 §§).

Lagen innehåller vissa bestämmelser om hur ersättning för sakskada skall bestämmas (32 §). Dessa avviker från vad som gäller i allmänhet. När gods går förlorat eller minskas, skall enligt huvudregeln i 32 § första stycket ersättning beräknas efter godsets värde på den ort och vid den tid då godset togs emot till befordran. Vidare gäller enligt andra stycket att fraktförarens ansvarighet är begränsad till 50 kr. per kilo av det förlorade eller felande godsets bruttovikt. Samma begränsningsbelopp gäller också när gods skadas. Detta framgår av 34 § andra stycket.

Parterna kan avtala att godsets värde skall beräknas efter ett högre belopp än som motsvarar 50 kr. per kilo. Fraktföraren är nämligen oförhindrad att åta sig ett större ansvar än som föreskrivs i lagen (5, 33 och 36 §§).

Om fraktföraren uppsätligen eller av grov vårdslöshet har orsakat skada, får han inte åberopa de bestämmelser i vägtransportlagen som utesluter eller begränsar hans ansvarighet (38 §).

De flesta större vägfraktförare i Sverige tillämpar standardvillkor för sin verksamhet. I dessa villkor har fraktförarna åtagit sig ett längre gående ansvar än enligt vägtransportlagen. I vissa standardvillkor är sålunda ansvarigheten för förlust, minskning eller skada begränsad till 200 kr. per kilo av godsets bruttovikt.

Utredningen angående fraktavtalet vid godsbefordran på väg m. m. föreslog i betänkandet (SOU 1972:24) Vägfraktavtalet II – Förslag till lag om fraktavtal – att begränsningsbeloppet skulle bestämmas till 50 kr. per kilo av godsets bruttovikt. Detta belopp stämde då väl överens med vad som gällde vid internationella transporter enligt CMR-konventionen. I konventionen föreskrivs som tidigare har nämnts att ersättning för godsets värde inte får överstiga 25 Germinalfranes per kilo av godsets bruttovikt (art. 23.3). År 1974 motsvarade detta belopp ca 45 kr.

Förslaget kritiserades av flera remissinstanser på den grunden att begränsningsbeloppet vid inrikes befordran avvek från motsvarande belopp i CMR. De framhöll att en ändring av kronans guldvärde kunde medföra att beloppet vid inrikes befordran blev lägre än det som gällde för internatio-

nell befordran. De ansåg vidare att det var angeläget att få en överensstämmelse mellan reglerna för inrikes och internationell befordran.

Föredragande statsrådet ansåg sig emellertid inte kunna biträda vissa remissinstansers förslag att begränsningsbeloppet skulle bestämmas i Germinalfrancs i överensstämmelse med CMR (prop. 1974:33 s. 52). Det skulle enligt hans mening vara i hög grad främmande att i en lag som enbart reglerade inrikes befordran ange begränsningsbeloppet på detta sätt. Han förutsatte dessutom att större förändringar i Germinalfrancens värde skulle föranleda en justering av det begränsningsbelopp som gäller för inrikes befordran.

Begränsningsbeloppet i vägtransportlagen bestämdes i överensstämmelse med utredningens förslag till 50 kr. per kilo.

3.2 Departementspromemorian

I den promemoria som i april 1978 upprättades i justitiedepartementet framhålls att 50 kr. numera måste anses vara ett orimligt lågt belopp. I promemorian hänvisas vidare till att motsvarande begränsningsbelopp för järnvägstransporternas del föreslås bli höjt från 100 kr. till 150 kr. (prop. 1983/84:117). Detta skulle enligt promemorian tala för en höjning till 150 kr. för vägtransporternas del. Å andra sidan anförs i promemorian att mot en sådan höjning i viss mån talar att det är önskvärt att samma begränsningsbelopp gäller för inrikes och för internationella vägtransporter. Med hänvisning till att de flesta större vägfraktförare redan tillämpar ett ännu högre belopp, 200 kr., föreslås i promemorian att ansvarsgränsen höjs till 150 kr.

3.3 Remissyttrandena

Remissinstanserna kan delas in i två huvudgrupper. Den ena gruppen består väsentligen av fraktförare och försäkringsgivare, medan den andra består av transportkunder.

De remissinstanser som tillhör den första gruppen har ansett att beloppet inte bör ändras alls eller endast justeras till att motsvara 8,33 SDR, alternativt att beloppet anges direkt i lagen till 8,33 SDR. Dessa remissinstanser har bl. a. pekat på vikten av att samma begränsningsbelopp gäller inom samma transportgren oavsett om transporten utförs i inrikes eller internationell trafik. Enligt vissa remissinstanser har de större vägfraktförarna och deras kunder lyckats skapa ett väl fungerande system som kan anpassas efter varje kunds särskilda behov. Vidare har en remissinstans framhållit att det kan vara till nackdel också för transportkunderna att tvingas köpa ett heltäckande skydd. En annan remissinstans har framhållit att det högre beloppet på 200 kr. som frivilligt tillämpas av många vägfraktförare inte gäller om kunden kan få ersättning ur sin transportförsäkring.

De remissinstanser som tillhör den andra gruppen – transportkunderna – har tillstyrkt promemoriaförslaget eller inte haft något att erinra mot detta, främst under hänvisning till att det nuvarande beloppet är alldeles för lågt. I huvudsak instämmer de också i de skäl som anförs i promemorian för en höjning till 150 kr.

3.4 Föredraganden

Det nu gällande begränsningsbeloppet i vägtransportlagen, 50 kr. per kilo av det skadade, förlorade eller felande godsets bruttovikt, fastställdes år 1974. Sedan dess har värdet av detta belopp urholkats kraftigt genom inflationen och torde numera få anses orimligt lågt. För att beloppets värde skulle återställas till 1974 års nivå skulle det behöva höjas till över 100 kr. Jag anser att det därför finns skäl att överväga en höjning av begränsningsbeloppet.

Som tidigare nämnts har nyligen för järnvägstransporternas del föreslagits att motsvarande begränsningsbelopp skall höjas från 100 kr. till 150 kr. Vägtransporter och järnvägstransporter avser i stor utsträckning samma typer av gods. Detta talar för att begränsningsbeloppet också för vägtransporternas del skall höjas till 150 kr. Många remissinstanser har emellertid understrukit att samma begränsningsbelopp bör gälla inom samma transportgren, oavsett om transporten utförs i inrikes eller internationell trafik. Detta talar för att begränsningsbeloppet för inrikes vägtransporter borde höjas så att det motsvarar det belopp som gäller enligt CMR, f. n. ca 70 kr.

Vissa remissinstanser har ansett att begränsningsbeloppet i den svenska lagen bör anges direkt i SDR. Jag kan för egen del inte biträda en sådan lösning. Som anfördes i 1974 års lagstiftningsärende skulle det vara i hög grad främmande att i en lag som enbart reglerar inrikes befordran ange begränsningsbeloppet i SDR.

Som jag nyss nämnde anser jag att det nuvarande begränsningsbeloppet, 50 kr., är orimligt lågt. Det bör därför höjas. Enligt min mening står valet mellan att höja begränsningsbeloppet till samma nivå som torde komma att gälla för järnvägarnas del, 150 kr., och att fastställa begränsningsbeloppet till ett belopp i svenska kronor som motsvarar värdet av 8,33 SDR efter det värde som den svenska kronan f. n. har i förhållande till SDR.

De remissinstanser som företräder fraktförarna och försäkringsgivarna har ansett att en höjning till 150 kr. skulle rubba förutsättningarna för det system för försäkringsskydd som har utformats för vägtransporter.

Jag har i och för sig inte någon anledning att ifrågasätta att det försäkringssystem som f. n. finns i huvudsak fungerar väl, i vart fall för större transportkunder som regelbundet anlitar vägfraktförare för sina transporter. För sådana kunder kan en varuförsäkring som ett komplement till det låga begränsningsbeloppet ofta ge ett gott skydd till en rimlig kostnad. Ett sådant försäkringssystem gör det också möjligt för dessa kunder att anpas-

sa försäkringsskyddets omfattning till den enskilda transporten. Man måste emellertid komma ihåg att vägtransporter också utförs åt mindre företag och enskilda. Sådana transportkunder har i allmänhet inte samma möjlighet att bedöma behovet av en kompletterande försäkring. Jag anser för min del att en höjning av begränsningsbeloppet till 150 kr. skulle innebära en väsentlig förbättring av deras skydd. Jag vill också påpeka att de större transportkunder som har yttrat sig i ärendet (KF, LRF, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges industriförbund och Sveriges grossistförbund) har tillstyrkt en höjning till 150 kr. eller inte haft något att erinra mot en sådan höjning.

Enligt min uppfattning finns det heller inte någon anledning att anta att det skulle medföra några väsentliga olägenheter för fraktförarna, om olika begränsningsbelopp skulle gälla för inrikes och internationella vägtransporter. Det bör påpekas att det belopp som f. n. gäller enligt vägtransportlagen, 50 kr., sedan många år har varit betydligt lägre än det begränsningsbelopp som gäller enligt konventionen, 25 Germinalfrancs. Det har inte framkommit något som tyder på att detta förhållande skulle ha inneburit några större svårigheter för fraktförarna. Jag anser det också naturligt, att begränsningsbeloppet för inrikes vägtransporter anpassas till vad som inom kort torde komma att gälla för järnvägstransporternas del, eftersom vägtransporter och järnvägstransporter i stor utsträckning avser samma typer av gods. Jag vill tillägga att i Norge har föreslagits att begränsningsbeloppet för inrikes vägtransporter skall höjas till 17 SDR (drygt 140 kr.). I Finland övervägs en höjning till 100 mark (ca 140 kr.). Slutligen bör nämnas att det är troligt att en revision av CMR kommer att inledas inom kort. Ett av syftena med en sådan revision bör vara att höja begränsningsbeloppet för fraktförarens ansvarighet.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört föreslår jag att begränsningsbeloppet för fraktförarens ansvar vid inrikes vägtransporter höjs till 150 kr. per kg av det förlorade, felande eller skadade godsets bruttovikt. Denna höjning bör genomföras genom en ändring i 32 § vägtransportlagen.

När det gäller tidpunkten för ikraftträdandet av denna ändring bör hänsyn tas till att fraktförarna redan i stor utsträckning har tecknat transportansvarsförsäkringar för tiden 1 oktober 1984 – 30 september 1985. Lagändringen bör därför träda i kraft först den 1 januari 1986.

4 Lagrådsgranskning

De föreslagna lagändringarna är av enkel natur. Jag anser därför att någon lagrådsgranskning inte behövs.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

dels anta inom justitiedepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1969: 12) med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg.

2. lag om ändring i lagen (1974: 610) om inrikes vägtransport.

dels godkänna protokollet den 5 juli 1978 till konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg (CMR).

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Protocol to the Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR)

The Parties to the Present Protocol, being Parties to the Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR), done at Geneva on 19 May 1956, have agreed as follows:

Article 1

For the purpose of the present Protocol "Convention" means the Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR).

Article 2

Article 23 of the Convention is amended as follows:

(1) Paragraph 3 is replaced by the following text:

"3. Compensation shall not, however, exceed 8.33 units of account per kilogram of gross weight short."

(2) At the end of this article the following paragraphs 7, 8 and 9 are added:

"7. The unit of account mentioned in this Convention is the Special Drawing Right as defined by the International Monetary Fund. The amount mentioned in paragraph 3 of this article shall be converted into the national currency of the State of the Court seized of the case on the basis of the value of that currency on the date of the judgement or the date agreed upon by the Parties. The value of the national currency, in terms of the Special Drawing Right, of a State which is a member of the International Monetary Fund, shall be calculated in accordance with the method of valuation applied by the International Monetary Fund in effect at the date in question for its operations and transactions. The value of the national currency, in terms of the Special Drawing Right, of a State which is not a member of the International Monetary Fund, shall be calculated in a manner determined by that State.

Protocole à la Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR)

Les Parties au Present protocole, etant Parties à la Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR), en date, à Genève, du 19 mai 1956, sont convenues de ce qui suit:

Article premier

Aux fins du présent Protocole, «Convention» signifie la Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR).

Article 2

L'article 23 de la Convention est modifié comme suit:

1) Le paragraphe 3 est remplacé par le texte suivant:

«3. Toutefois, l'indemnité ne peut dépasser 8,33 unités de compte par kilogramme du poids brut manquant.»

2) A la fin de cet article, les paragraphes 7, 8 et 9 suivants sont ajoutés:

«7. L'unité de compte mentionnée dans la présente Convention est le Droit de tirage spécial tel que défini par le Fonds monétaire international. Le montant visé au paragraphe 3 du présent article est converti dans la monnaie nationale de l'Etat dont relève le tribunal saisi du litige sur la base de la valeur de cette monnaie à la date du jugement ou à la date adoptée d'un commun accord par les parties. La valeur, en Droit de tirage spécial, de la monnaie nationale d'un Etat qui est membre du Fonds monétaire international, est calculée selon la méthode d'évaluation appliquée par le Fonds monétaire international à la date en question pour ses propres opérations et transactions. La valeur, en Droit de tirage spécial, de la monnaie nationale d'un Etat qui n'est pas membre du Fonds monétaire international, est calculée de la façon déterminée par cet Etat.

(Översättning)

Protokoll till konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg (CMR)

De fördragsslutande parterna,

vilka har tillträtt konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg (CMR), som avslutades i Genève den 19 maj 1956,

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Med "konventionen" förstås i detta protokoll konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg (CMR).

Artikel 2

Artikel 23 i konventionen ändras enligt följande:

(1) Tredje stycket ersätts med följande:

"3. Ersättningen får dock inte överstiga 8,33 beräkningsenheter per kilogram av förlorad bruttovikt."

(2) I slutet av artikeln läggs följande text till som sjunde, åttonde och nionde styckena.

"7. Den beräkningsenhet som anges i konventionen är den särskilda dragningsrätten såsom den definieras av Internationella valutafonden. Det belopp som anges i tredje stycket av denna artikel skall räknas om till domstolslandets myntslag på grundval av detta myntslags värde den dag då domen meddelas eller den dag som parterna kommer överens om. Värdet av en stats nationella mynt uttryckt i särskilda dragningsrätter skall, för en stat som är medlem av Internationella valutafonden, bestämmas enligt den beräkningsmetod som ifrågavarande dag tillämpas av valutafonden för dess verksamhet och transaktioner. Värdet av en stats nationella mynt uttryckt i särskilda dragningsrätter skall för en stat som inte är medlem av Internationella valutafonden beräknas på det sätt som den staten bestämmer.

8. Nevertheless, a State which is not a member of the International Monetary Fund and whose law does not permit the application of the provisions of paragraph 7 of this article may, at the time of ratification or accession to the Protocol to the CMR or at any time thereafter, declare that the limit of liability provided for in paragraph 3 of this article to be applied in its territory shall be 25 monetary units. The monetary units referred to in this paragraph corresponds to 10/31 gram of gold of millesimal fineness nine hundred. The conversion of the amount specified in this paragraph into the national currency shall be made according to the law of the State concerned.

9. The calculation mentioned in the last sentence of paragraph 7 of this article and the conversion mentioned in paragraph 8 of this article shall be made in such a manner as to express in the national currency of the State as far as possible the same real value for the amount in paragraph 3 of this article as is expressed there in units of account. States shall communicate to the Secretary-General of the United Nations the manner of calculation pursuant to paragraph 7 of this article or the result of the conversion in paragraph 8 of this article as the case may be, when depositing an instrument referred to in article 3 of the Protocol to the CMR and whenever there is a change in either."

8. Toutefois, un Etat qui n'est pas membre du Fonds monétaire international et dont la législation ne permet pas d'appliquer les dispositions du paragraphe 7 du présent article peut, au moment de la ratification du Protocole à la CMR ou de l'adhésion à celui-ci, ou à tout moment ultérieur, déclarer que la limite de la responsabilité prévue au paragraphe 3 du présent article et applicable sur son territoire est fixée à 25 unités monétaires. L'unité monétaire dont il est question dans le présent paragraphe correspond à 10/31 de gramme d'or au titre de neuf cents millièmes de fin. La conversion en monnaie nationale du montant indiqué dans le présent paragraphe s'effectue conformément à la législation de l'Etat concerné.

9. Le calcul mentionné à la dernière phrase du paragraphe 7, et la conversion mentionnée au paragraphe 8, du présent article doivent être faits de façon à exprimer en monnaie nationale de l'Etat la même valeur réelle, dans la mesure du possible, que celle exprimée en unités de compte au paragraphe 3 du présent article. Lors du dépôt d'un instrument visé à l'article 3 du Protocole à la CMR et chaque fois qu'un changement se produit dans leur méthode de calcul ou dans la valeur de leur monnaie nationale par rapport à l'unité de compte ou à l'unité monétaire, les Etats communiquent au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies leur méthode de calcul conformément au paragraphe 7, ou les résultats de la conversion conformément au paragraphe 8, du présent article, selon le cas. »

FINAL PROVISIONS

Article 3

1. This Protocol shall be open for signature by States which are signatories to, or have acceded to the Convention and are either members of the Economic Commission for Europe or have been admitted to that Commission in a consultative capacity under paragraph 8 of that Commission's terms of reference.

2. This Protocol shall remain open for accession by any of the States referred to in paragraph 1 of this article which are Parties to the Convention.

DISPOSITIONS FINALES

Article 3

1. Le présent Protocole sera ouvert à la signature des Etats qui sont signataires de la Convention ou y ont adhéré et qui sont soit membres de la Commission économique pour l'Europe, soit admis à cette Commission à titre consultatif conformément au paragraphe 8 du mandat de cette Commission.

2. Le présent Protocole restera ouvert à l'adhésion de tout Etat visé au paragraphe 1 du présent article et qui est Partie à la Convention.

8. En stat, som inte är medlem av Internationella valutafonden och vars lag inte medger att de bestämmelser som anges i sjunde stycket i denna artikel tillämpas, får dock, vid ratifikationen av eller anslutningen till protokollet till CMR eller när som helst därefter, förklara att den ansvarsgräns som gäller enligt tredje stycket av denna artikel inom dess område skall vara 25 monetära enheter. Denna monetära enhet motsvarar 10/31 gram guld av 0,900 finhet. Omräkningen av det belopp som anges i detta stycke skall ske enligt den ifrågavarande statens lag.

9. Den beräkning som nämns i sista meningen i sjunde stycket av denna artikel och den omräkning som nämns i åttonde stycket av denna artikel skall göras så, att resultatet i statens nationella mynt så långt möjligt ger uttryck för samma realvärde som det belopp som är uttryckt i beräkningsenheter i tredje stycket av denna artikel. När en stat deponerar ett instrument enligt artikel 3 i protokollet till CMR och varje gång som beräknings- eller omräkningsmetoden ändras, skall den staten underrätta Förenta Nationernas generalsekreterare om den metod för beräkning som staten tillämpar enligt sjunde stycket av denna artikel respektive om resultatet av omräkningen enligt åttonde stycket av denna artikel."

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 3

1. Detta protokoll är öppet för undertecknande av de stater som har undertecknat eller anslutit sig till konventionen och som antingen är medlemmar av Ekonomiska Kommissionen för Europa eller som är berättigade att delta i kommissionens arbete med konsultativ ställning enligt åttonde stycket av kommissionens direktiv.

2. Detta protokoll är öppet för anslutning av de stater som anges i första stycket av denna artikel och som har tillträtt konventionen.

3. Such States as may participate in certain activities of the Economic Commission for Europe in accordance with paragraph 11 of that Commission's terms of reference which have acceded to the Convention may become Contracting Parties to this Protocol by acceding thereto after its entry into force.

4. This Protocol shall be open for signature at Geneva from 1 September 1978 to 31 August 1979 inclusive. Thereafter, it shall be open for accession.

5. This Protocol shall be subject to ratification after the State concerned has ratified or acceded to the Convention.

6. Ratification or accession shall be effected by the deposit of an instrument with the Secretary-General of the United Nations.

7. Any instrument of ratification or accession deposited after the entry into force of an amendment to the present Protocol with respect to all Contracting Parties or after the completion of all measures required for the entry into force of the amendment with respect to all Contracting Parties shall be deemed to apply to the Protocol as modified by the amendment.

Article 4

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after five of the States referred to in article 3, paragraphs 1 and 2 of this Protocol, have deposited their instruments of ratification or accession.

2. For any State ratifying or acceding to it after five States have deposited their instruments of ratification or accession, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the said State has deposited its instrument of ratification or accession.

Article 5

1. Any Contracting Party may denounce this Protocol by so notifying the Secretary-General of the United Nations.

2. Denunciation shall take effect twelve months after the date of receipt by the Secretary-General of the notification of denunciation.

3. Les Etats susceptibles de participer à certains travaux de la Commission économique pour l'Europe en application du paragraphe 11 du mandat de cette Commission et qui ont adhéré à la Convention peuvent devenir Parties contractantes au présent Protocole en y adhérant après son entrée en vigueur.

4. Le présent Protocole sera ouvert à la signature à Genève du 1er septembre 1978 au 31 août 1979 inclus. Après cette date, il sera ouvert à l'adhésion.

5. Le présent Protocole est sujet à ratification après que l'Etat concerné aura ratifié la Convention ou y aura adhéré.

6. La ratification ou l'adhésion sera effectuée par le dépôt d'un instrument auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

7. Tout instrument de ratification ou d'adhésion, déposé après l'entrée en vigueur d'un amendement au présent Protocole à l'égard de toutes les Parties contractantes ou après l'accomplissement de toutes les mesures requises pour l'entrée en vigueur de l'amendement à l'égard desdites Parties, est réputé s'appliquer au Protocole modifié par l'amendement.

Article 4

1. Le présent Protocole entrera en vigueur le quatre-vingt-dixième jour après que cinq des Etats mentionnés aux paragraphes 1 et 2 de l'article 3 du présent Protocole auront déposé leur instrument de ratification ou d'adhésion.

2. Pour chaque Etat qui le ratifiera ou y adhérera après que cinq Etats auront déposé leur instrument de ratification ou d'adhésion, le présent Protocole entrera en vigueur le quatre-vingt-dixième jour qui suivra le dépôt de l'instrument de ratification ou d'adhésion dudit Etat.

Article 5

1. Chaque Partie contractante pourra dénoncer le présent Protocole par notification adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

2. La dénonciation prendra effet douze mois après la date à laquelle le Secrétaire général en aura reçu notification.

3. De stater som enligt elfte stycket i direktiven för Ekonomiska Kommissionen för Europa har rätt att delta i vissa av kommissionens verksamheter och som har anslutit sig till konventionen får tillträda protokollet genom att ansluta sig till det sedan det har trätt i kraft.

4. Detta protokoll är öppet för undertecknande i Genève från den 1 september 1978 till och med den 31 augusti 1979. Därefter är det öppet för anslutning.

5. När en stat har ratificerat eller anslutit sig till konventionen, skall detta protokoll ratificeras.

6. Ratifikation eller anslutning sker genom deposition av ett instrument hos Förenta Nationernas generalsekreterare.

7. Ett ratifikations- eller anslutningsinstrument, som deponeras efter det att en ändring av detta protokoll har trätt i kraft i förhållande till samtliga fördragsslutande parter eller efter det att alla de åtgärder har vidtagits som krävs för att ändringen skall träda i kraft i förhållande till samtliga fördragsslutande parter, skall anses avse protokollet i dess lydelse efter ändringen.

Artikel 4

1. Detta protokoll träder i kraft den nittionde dagen efter det att fem av de stater som avses i artikel 3, första och andra styckena, i protokollet har deponerat sina ratifikations- eller anslutningsinstrument.

2. För en stat som ratificerar eller ansluter sig till protokollet efter det att fem stater har deponerat sina ratifikations- eller anslutningsinstrument träder protokollet i kraft den nittionde dagen efter det att den berörda staten har deponerat sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument.

Artikel 5

1. En fördragsslutande part får säga upp protokollet genom en underrättelse till Förenta Nationernas generalsekreterare.

2. Uppsägningen får verkan tolv månader efter det att generalsekreteraren tog emot underrättelsen om uppsägningen.

3. Any Contracting Party which ceases to be Party to the Convention shall on the same date cease to be Party to this Protocol.

Article 6

If, after the entry into force of this Protocol, the number of Contracting Parties is reduced, as a result of denunciations, to less than five, this Protocol shall cease to be in force from the date on which the last of such denunciations takes effect. It shall also cease to be in force from the date on which the Convention ceases to be in force.

Article 7

1. Any State may, at the time of depositing its instrument of ratification or accession or at any time thereafter, declare by a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations that this Protocol shall extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible and in respect of which it has made a declaration in accordance with article 46 of the Convention. This Protocol shall extend to the territory or territories named in the notification as from the ninetieth day after its receipt by the Secretary-General or, if on that day the Protocol has not yet entered into force, as from the time of its entry into force.

2. Any State which has made a declaration under the preceding paragraph extending this Protocol to any territory for whose international relations it is responsible may denounce the Protocol separately in respect of that territory in accordance with the provisions of article 5 above.

Article 8

Any dispute between two or more Contracting Parties relating to the interpretation or application of this Protocol which the Parties are unable to settle by negotiation or other means may, at the request of any one of the Contracting Parties concerned, be referred for settlement to the International Court of Justice.

3. Toute Partie contractante qui cessera d'être Partie à la Convention cessera à la même date d'être Partie au présent Protocole.

Article 6

Si, après l'entrée en vigueur du présent Protocole, le nombre de Parties contractantes se trouve, par suite de dénonciations, ramené à moins de cinq, le présent Protocole cessera d'être en vigueur à partir de la date à laquelle la dernière de ces dénonciations prendra effet. Il cessera également d'être en vigueur à partir de la date à laquelle la Convention elle-même cessera d'être en vigueur.

Article 7

1. Tout Etat pourra, lors du dépôt de son instrument de ratification ou d'adhésion ou à tout moment ultérieur, déclarer, par notification adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, que le présent Protocole sera applicable à tout ou partie des territoires qu'il représente sur le plan international et pour lesquels il a fait une déclaration conformément à l'article 46 de la Convention. Le présent Protocole sera applicable au territoire ou aux territoires mentionnés dans la notification à dater du quatre-vingt-dixième jour après réception de cette notification par le Secrétaire général ou, si à ce jour le Protocole n'est pas encore entré en vigueur, à dater de son entrée en vigueur.

2. Tout Etat qui aura fait, conformément au paragraphe précédent, une déclaration ayant pour effet de rendre le présent Protocole applicable à un territoire qu'il représente sur le plan international pourra, conformément à l'article 5 ci-dessus, dénoncer le Protocole séparément en ce qui concerne ledit territoire.

Article 8

Tout différend entre deux ou plusieurs Parties contractantes touchant l'interprétation ou l'application du présent Protocole que les Parties n'auraient pu régler par voie de négociations ou par un autre mode de règlement pourra être porté, à la requête d'une quelconque des Parties contractantes intéressées, devant la Cour internationale de Justice, pour être tranché par elle.

3. En fördragsslutande part som upphör att vara bunden av konventionen upphör samtidigt att vara bunden av detta protokoll.

Artikel 6

Om efter det att protokollet har trätt i kraft antalet fördragsslutande parter minskar till följd av uppsägningar till mindre än fem, upphör detta protokoll att gälla från och med den dag då den senaste av dessa uppsägningar fick verkan. Det upphör också att gälla från och med den dag då konventionen upphör att gälla.

Artikel 7

1. En stat får när den deponerar sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument eller när som helst därefter genom underrättelse till Förenta Nationernas generalsekreterare förklara att protokollet är tillämpligt såvitt gäller samtliga eller något av de områden för vars internationella förbindelser den staten svarar och för vilka staten har avgett en förklaring i enlighet med artikel 46 i konventionen. Protokollet blir tillämpligt såvitt gäller de områden som anges i underrättelsen den nittionde dagen efter det att generalsekreteraren tog emot underrättelsen eller, om protokollet den dagen ännu inte har trätt i kraft, den dag då protokollet träder i kraft.

2. En stat som har avgett en sådan förklaring enligt föregående stycke som gör protokollet tillämpligt såvitt gäller områden för vars internationella förbindelser som den staten svarar får säga upp protokollet särskilt för ett sådant område i enlighet med föreskrifterna i artikel 5.

Artikel 8

Twister emellan två eller flera fördragsslutande parter rörande tolkningen eller tillämpningen av detta protokoll, vilka parterna inte kan lösa genom förhandlingar eller på något annat sätt, kan på begäran av en av de berörda parterna hänskjutas till avgörande av Internationella domstolen.

Article 9

1. Each Contracting Party may, at the time of signing, ratifying, or acceding to this Protocol, declare by a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations that it does not consider itself bound by article 8 of this Protocol. Other Contracting Parties shall not be bound by article 8 of this Protocol in respect of any Contracting Party which has entered such a reservation.

2. The declaration referred to in paragraph 1 of this article may be withdrawn at any time by a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations.

3. No other reservation to this Protocol shall be permitted.

Article 10

1. After this Protocol has been in force for three years, any Contracting Party may, by notification to the Secretary-General of the United Nations, request that a conference be convened for the purpose of reviewing this Protocol. The Secretary-General shall notify all Contracting Parties of the request and a review conference shall be convened by the Secretary-General if, within a period of four months following the date of notification by the Secretary-General not less than one-fourth of the Contracting Parties notify him of their concurrence with the request.

2. If a conference is convened in accordance with the preceding paragraph, the Secretary-General shall notify all the Contracting Parties and invite them to submit within a period of three months such proposals as they may wish the Conference to consider. The Secretary-General shall circulate to all Contracting Parties the provisional agenda for the Conference together with the texts of such proposals at least three months before the date on which the Conference is to meet.

3. The Secretary-General shall invite to any conference convened in accordance with this article all States referred to in article 3, paragraphs 1 and 2 and States which have become Contracting Parties under article 3, paragraph 3 of this Protocol.

Article 9

1. Chaque Partie contractante pourra, au moment où elle signera ou ratifiera le présent Protocole ou y adhérera, déclarer par une notification adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qu'elle ne se considère pas liée par l'article 8 du présent Protocole. Les autres Parties contractantes ne seront pas liées par l'article 8 envers toute Partie contractante qui aura formulé une telle réserve.

2. La déclaration visée au paragraphe 1 du présent article pourra être retirée à tout moment par une notification adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

3. Aucune autre réserve au présent Protocole ne sera admise.

Article 10

1. Après que le présent Protocole aura été en vigueur pendant trois ans, toute Partie contractante pourra, par notification adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, demander la convocation d'une conférence à l'effet de réviser le présent Protocole. Le Secrétaire général notifiera cette demande à toutes les Parties contractantes et convoquera une conférence de révision si, dans un délai de quatre mois à dater de la notification adressée par lui, le quart au moins des Parties contractantes lui signifient leur assentiment à cette demande.

2. Si une conférence est convoquée conformément au paragraphe précédent, le Secrétaire général en avisera toutes les Parties contractantes et les invitera à présenter, dans un délai de trois mois, les propositions qu'elles souhaiteraient voir examiner par la Conférence. Le Secrétaire général communiquera à toutes les Parties contractantes l'ordre du jour provisoire de la Conférence, ainsi que le texte de ces propositions, trois mois au moins avant la date d'ouverture de la Conférence.

3. Le Secrétaire général invitera à toute conférence convoquée conformément au présent article tous les Etats visés aux paragraphes 1 et 2 de l'article 3, ainsi que les Etats devenus Parties contractantes en application du paragraphe 3 de l'article 3 du présent Protocole.

Artikel 9

1. En fördragsslutande stat får när den undertecknar protokollet eller ratificerar eller ansluter sig till det genom underrättelse till Förenta Nationernas generalsekreterare förklara att den inte anser sig bunden av artikel 8 i protokollet. De övriga fördragsslutande parterna är inte bundna av artikel 8 i protokollet i förhållande till de stater som har avgett en sådan förklaring.

2. En förklaring som har avgetts i enlighet med första stycket i denna artikel får återtas när som helst genom underrättelse till Förenta Nationernas generalsekreterare.

3. Några andra förbehåll mot protokollet är inte tillåtna.

Artikel 10

1. Sedan detta protokoll har varit i kraft i tre år, får en fördragsslutande part genom underrättelse till Förenta Nationernas generalsekreterare begära att en konferens sammankallas för revision av protokollet. Generalsekreteraren skall underrätta samtliga fördragsslutande parter om denna begäran, och en revisionskonferens skall sammankallas av generalsekreteraren, om minst en fjärdedel av de fördragsslutande parterna inom fyra månader från dagen för generalsekreterarens underrättelse har underrättat honom om att de instämmer i framställningen.

2. Om en konferens sammankallas enligt föregående stycke, skall generalsekreteraren underrätta samtliga fördragsslutande parter och inbjuda dem att inom tre månader ge in de förslag som de önskar att konferensen bör behandla. Generalsekreteraren skall till samtliga fördragsslutande parter sända den preliminära dagordningen för konferensen samt texterna till sådana förslag senast tre månader innan konferensen skall öppnas.

3. Generalsekreteraren skall inbjuda alla de stater som avses i artikel 3, första och andra styckena, och de stater som har blivit fördragsslutande parter i enlighet med artikel 3, tredje stycket, till samtliga konferenser som sammankallas enligt denna artikel.

Article 11

In addition to the notifications provided for in article 10, the Secretary-General of the United Nations shall notify the States referred to in article 3, paragraphs 1 and 2, of this Protocol and the States which have become Contracting Parties under article 3, paragraph 3, of this Protocol, of:

(a) ratifications and accessions under article 3;

(b) the dates of entry into force of this Protocol in accordance with article 4;

(c) communications received under article 2, paragraph (2);

(d) denunciations under article 5;

(e) the termination of this Protocol in accordance with article 6;

(f) notifications received in accordance with article 7;

(g) declarations and notifications received in accordance with article 9, paragraphs 1 and 2.

Article 12

After 31 August 1979, the original of this Protocol shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit certified true copies to each of the States mentioned in article 3, paragraphs 1, 2 and 3 of this Protocol.

DONE at Geneva, this fifth day of July one thousand nine hundred and seventy-eight, in a single copy in the English and French languages, each text being equally authentic.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol in the name of

Article 11

Outre les notifications prévues à l'article 10, le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies notifiera aux Etats visés aux paragraphes 1 et 2 de l'article 3, ainsi qu'aux Etats devenus Parties contractantes en application du paragraphe 3 de l'article 3 du présent Protocole :

a) les ratifications et adhésions en vertu de l'article 3,

b) les dates auxquelles le présent Protocole entrera en vigueur conformément à l'article 4,

c) les communications reçues en vertu de l'alinéa 2) de l'article 2,

d) les dénonciations en vertu de l'article 5,

e) l'abrogation du présent Protocole conformément à l'article 6,

f) les notifications reçues conformément à l'article 7,

g) les déclarations et notifications reçues conformément aux paragraphes 1 et 2 de l'article 9.

Article 12

Après le 31 août 1979, l'original du présent Protocole sera déposé auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui en transmettra des copies certifiées conformes à chacun des Etats visés aux paragraphes 1, 2 et 3 de l'article 3 du présent Protocole.

FAIT à Genève, le cinq juillet mil neuf cent soixante-dix-huit, en un seul exemplaire, en langues anglaise et française, le deux textes faisant également foi.

EN FOI DE QUOI les soussignés, à ce dûment autorisés, ont signé le présent Protocole au nom

Artikel 11

Utöver de underrättelser som anges i artikel 10 skall Förenta Nationernas generalsekreterare underrätta de stater som avses i artikel 3, första och andra styckena, i protokollet och de stater som har blivit fördragsslutande parter i enlighet med artikel 3, tredje stycket, i protokollet om:

(a) ratifikationer och anslutningar enligt artikel 3;

(b) den dag då detta protokoll träder i kraft enligt artikel 4;

(c) underrättelser som har tagit emot enligt artikel 2, andra stycket;

(d) uppsägningar enligt artikel 5;

(e) den dag då detta protokoll upphör att gälla enligt artikel 6;

(f) underrättelser som har tagits emot enligt artikel 7;

(g) förklaringar och underrättelser som har tagits emot enligt artikel 9, första och andra styckena.

Artikel 12

Efter den 31 augusti 1979 skall originalexemplaret av detta protokoll deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare som skall sända bestyrkta kopior av originalet till de stater som avses i artikel 3, första, andra och tredje styckena i detta protokoll.

SOM SKEDDE i Genève den 5 juli 1978, i ett enda exemplar på engelska och franska språken, vilka texter båda äger lika vitsord.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Sammanställning av remissyttrandena

1. Statens järnvägar (SJ)

Sedan SJ med remiss den 27 april (378–84) beretts tillfälle avge yttrande över förslag till lag om ändring i vägtransportlagen får SJ meddela att förslaget inte föranleder någon erinran från SJ: s sida.

2. Transportrådet (TPR)

Från de synpunkter TPR har att företräda finner TPR inte anledning att motsätta sig den föreslagna höjningen av ansvarsbeloppet.

3. Svenska åkeriförbundet

Sedan 1950-talet har förbundet utarbetat och tillhandahållit ansvarsbestämmelser och ett ansvarsförsäkringssystem för medlemsåkerierna. Dessa bestämmelser erhöll efterhand sedvanerättslig status. De har tillämpats även branschinternt gentemot de större transportförmedlingsföretagen vilka även i dag anlitar åkerier som under- eller verkställande transportörer. Transportförmedlingsföretagen tillämpar sedan länge högre ansvarsnivåer och svarar själva och via egna försäkringar för skillnaden mellan sitt och de anlidade åkeriernas ansvar.

Vid tillkomsten av vägtransportlagen hade våra ansvarsbestämmelser ett ansvarsbelopp av 200 kr per kilo gods dock med en begränsning till högst 300 000 kr per fordon som högsta ansvarsbelopp. Då lagen inte medgav den senare begränsningen, utan högsta ansvarssumman blev avhängig av den sammanlagda lastens vikt, ändrades ansvarsbeloppet i våra bestämmelser till 100 kr per kilo men utan övre beloppsgräns. Vid t ex 20 tons last blev ansvarsbeloppet därmed 2 miljoner kr. Upphandling av försäkringar har därefter skett i enlighet härmed.

Av särskilda skäl löper försäkringarna inte per kalenderår utan för tiden 1 oktober till 30 september påföljande år.

Vi ansåg att lagen om inrikes vägtransport inte behövdes då en väl utvecklad och erkänd sedvanerätt förelåg. Det har också visat sig att lagen inneburit försämringar såväl för transportkunder som i något fall även för fraktförarna i förhållande till sedvanerätten. Begränsningsbeloppet 50 kr är ett exempel.

Vi anser fortfarande att lagstiftning på detta område inte fyller något särskilt behov. Marknaden, representerad av samspelet mellan transportkunder, transportföretag och försäkringsbolag har alla förutsättningar att tillse att ansvarsnivåerna anpassas till tidens krav och behov, oavsett vilket transportmedel som avses.

När det gäller den nu aktuella sakfrågan, höjning av ansvarsbeloppet,

motsätter vi oss dock inte att så sker. Vi anser emellertid att den i promemorian redovisade norska lösningen är att föredra. Den har bl a den fördelen att förändrat penningvärde inte ger anledning till ytterligare lagändring i framtiden och den främjar enhetligheten i nordisk lagstiftning.

Årets upphandling av transportansvarsförsäkringar för försäkringsåret 1/10 1984–30/9 1985 är i huvudsak genomförd på hittillsvarande förutsättningar och ansvarsbeloppet 100 kr. En lagändring med höjning över detta belopp redan från ingången av 1985 är därför synnerligen olämplig. Vi förutsätter därför att ett ikraftträdande inte kommer ifråga före 1 januari 1986.

4. Sveriges Speditörförbund

Enligt förbundet är det angeläget att samordna de regler som gäller för olika transportsätt. Emellertid kan en riktig samordning inte vinnas endast genom att begränsningsbeloppen samordnas. Dessa belopp har nämligen ett nära samband med själva ansvarskonstruktionerna i resp lagar och konventioner. Den omständigheten att man i järnvägslagstiftningen har ett högre belopp än det som gäller för vägtransporter utgör i och för sig inget skäl att ändra begränsningsbeloppet för sistnämnda transporter. Det förhåller sig nämligen så, att järnvägstransportörens ansvar är i grunden olikhet det som gäller för vägtransportören. Vid utformningen av järnvägstransportörens ansvar har man utgått från tanken om ett försäkrat system. Detta visar sig främst genom att ansvaret nu föreslås bli rent strikt. Förbundet vill därför avstyrka en ändring av endast begränsningsbeloppet i vägtransportlagen intill dess att man har noga övervägt och fattat ståndpunkt till den grundläggande frågan, om vägtransportörens ansvar i likhet med järnvägstransportörens skall utformas som ett rent strikt ansvar. Ekonomiskt betyder detta att transporter på väg inte behöver transportförsäkras. Ytterligare ett skäl till att avvakta med en höjning av ansvarsbegränsningsbeloppet i vägtransportlagen är att denna fråga självfallet bör lösas i samband med en eventuellt förestående ändring av de regler som gäller för internationella godstransporter på väg i CMR. Förbundet kan inte dela uppfattningen att det skulle sakna betydelse, om man hade olika regler för nationella och gränsöverskridande transporter. Tvärtom skulle olika regler för dessa transporter medföra betydande svårigheter i den praktiska tillämpningen.

I promemorian hänvisas till de standardavtal där vissa vägfraktförare redan tillämpar ett begränsningsbelopp på 200 kronor per kilo. Denna hänvisning är emellertid missvisande eftersom den frivilliga höjningen av begränsningsbeloppet från 50 kronor till 200 kronor kompletterats med en betydande skärpning av det grundläggande ansvaret. Dessutom gäller att denna höjning av begränsningsbeloppet och skärpningen av ansvarsgrunden avser att ersätta transportförsäkringen. Det förklaras nämligen att bestämmelserna inte gäller i de fall då kunden kan få ersättning av sin

transportförsäkring. En höjning av beloppet i vägtransportlagen, vars bestämmelser ju är tvingande, skulle medföra en helt annan konsekvens. Med all sannolikhet uppstår en form av "dubbelförsäkring", eftersom ju vägtransportören inte på samma sätt som nu kan utesluta regress från transportförsäkringsbolagen till den del som ansvaret överstiger det tvingande legala ansvaret.

Vid de förhandlingar som förekommit med näringslivets organisationer i samband med omarbetningen av 1974 års speditörbestämmelser, och som beräknas leda till nya bestämmelser från och med den 1 januari 1985, har tanken på ett utbyggt ansvarssystem ingående diskuterats. Man har därvid funnit att det är rättigare att hålla ansvaret på den traditionella nivån såväl vad avser ansvarsgrund som ansvarsbegränsningsbelopp och man har därvid använt det ansvar som gäller för vägtransportören som "riktmärke". Man har menat att riskskydd härutöver bör åstadkommas på traditionellt sätt genom försäkring. Som en följd härav vidareutvecklar speditörer och försäkringsgivare kontinuerligt transportförsäkringen för att tillgodose kundernas varierande krav på riskskydd. Transportkunderna har med kraft understrukt att de vill behålla sin valfrihet. Det är angeläget att denna inte berövas dem genom ett system där de tvingas köpa ett komplett riskskydd av transportören genom att ansvarsreglerna skärps i sådan utsträckning att de motsvarar det skydd som kan erhållas genom en transportförsäkring. Förslaget i justitiedepartementets promemoria att höja ansvarsbegränsningsbeloppet i vägtransportlagen från 50 kronor per kilo till 150 kronor per kilo strider helt emot de lösningar som man på detta sätt enat sig om genom förhandlingar mellan näringslivets organisationer i de fyra nordiska länderna. Förbundet vill därför bestämt avstyrka den föreslagna ändringen.

5. Åkeriägarnas Centralförbund

I samband med tillkomsten av lagen (1974: 610) om inrikes vägtransport framhöll vi vikten av konformiteten med CMR-konventionen och förordade då ett ansvarsbelopp på upp till 45–50 kr. per kilo av varans vikt. Det blev då 50 kr., vilket ju var utredningens förslag.

Vi anser fortfarande att konformiteten med CMR är viktig, speciellt med hänsyn till den ökande internationaliseringen av transporterna på väg. Vi vill emellertid ej ge oss in på någon polemik rörande det riktiga i att basera ersättningsbeloppet på SDR eller Germinalfrancs. Båda räknasätten ger ju för närvarande ett ersättningsbelopp av 70–75 kr.

Mot bakgrund härav vill Åkeriägarnas Centralförbund förorda att ansvarsbeloppet i vägtransportlagen sätts till 75 kr. och motsätter oss tills vidare all likriktning med järnvägens ansvarsbelopp, även om detta ju endast skulle bli en nationell företeelse.

6. Folksam

Folksam anser det vara angeläget att ansvarsreglerna vid inrikes och internationell godsbefordran på väg överensstämmer med varandra i största möjliga utsträckning.

Folksam finner det sålunda viktigare att eftersträva ett begränsningsbelopp som är lika för alla transporter med ett och samma transportmedel, i detta fall lastbil, än att skapa enhetlighet med vad som gäller vid inrikes järnvägstransporter.

Folksam förordar att begränsningsbeloppet i § 32 i lagen om inrikes vägtransport ändras från 50 kr till 75 kr.

7. Kooperativa förbundet (KF)

De flesta större vägfraktförare i Sverige tillämpar standardvillkor för sin verksamhet. I dessa villkor har fraktförarna åtagit sig ett längre gående ansvar än enligt vägtransportlagen. I standardvillkoren är sålunda ansvarigheten för förlust, minskning eller skada begränsad till 200 kronor per kilo av godsets bruttovikt. Även järnvägen hade samma normalvillkor fram till den 1 november 1983. Begränsningsbeloppet ändrades då till 400 kr per kilo.

Det nu gällande begränsningsbeloppet i vägtransportlagen, 50 kronor per kilo av godsets bruttovikt, fastställdes år 1974. Värdet av detta belopp har sedan dess urholkats kraftigt genom inflation och torde numera vara orimligt lågt.

Med hänvisning till ovanstående och till att det nyligen föreslagits att begränsningsbeloppet enligt järnvägstrafikstadgan även skall höjas till 150 kronor har KF inget att invända mot att § 32 i Lagen om inrikes vägtransport ändras enligt förslag.

8. Lantbrukarnas riksförbund (LRF)

I promemorian föreslås en höjning av begränsningsbeloppet för vägtransporter från 50 kronor till 150 kronor per kilo av godsets bruttovikt. Anledningen till förslaget är att sedan begränsningsbeloppet 50 kronor fastställdes 1974 har detta belopp urholkats kraftigt av inflationen. Det får således anses orimligt att hålla kvar beloppet på en så låg nivå. En annan anledning är önskemålet om en överensstämmelse med vad som gäller för järnvägstransporter där beloppet har fastställts till 150 kronor. Härtill kommer att de flesta större vägfraktförare i sina standardavtal redan tillämpar ett begränsningsbelopp på 200 kronor.

LRF delar uppfattningen att inflationen kraftigt urholkat det begränsningsbelopp som fastställdes 1974 om 50 kronor per kilo av godsets bruttovikt. Med hänsyn till detta är det rimligt att det lagligen fastställda minimibeloppet bestäms till 150 kronor per kilo av godsets bruttovikt. LRF tillstyrker därför förslaget.

9. Sjöassuradörernas förening

Det förslag till lag om inrikes befordran på väg som framlades 1972 i betänkandet "Vägfraktavtalet II" innebar bland annat att lastförarens ansvar begränsades till 50 kr per kg, vilket belopp låg något över det motsvarande belopp som enligt CMR då gällde för internationell befordran.

I ett yttrande över förslaget som föreningen avgav gemensamt med ett antal näringsorganisationer framhölls att det för varuägare, fraktförare, assuradörer och övriga berörda parter var angeläget att få till stånd största möjliga enhetlighet beträffande ansvaret vid inrikes och internationell befordran på väg. Man förordade därför att den maximala ersättningen per kg avseende inrikes befordran måtte sättas till samma belopp som gällde för internationell befordran, dvs 25 francs, vilket vid tidpunkten ifråga motsvarade kr 42:68.

Det är alltså föreningens uppfattning att ansvarsreglerna, inklusive begränsningsbeloppet, så långt möjligt bör vara enhetliga för transporter med ett och samma transportmedel, antingen dessa utföres i inrikes eller utrikes trafik. Detta synsätt avspeglade sig, vilket också framgår av departementspromemorian, i det förslag som 1983 framlades om ny järnvägstrafiklag.

Argumentet att det kan ligga fördelar i att begränsningsbeloppet enligt vägtransportlagen anpassas till järnvägstrafiklagen är med denna utgångspunkt, enligt föreningens mening, mindre vägande.

Föreningen hemställer därför att departementet i första hand måste överväga att ändra hittillsvarande begränsningsbelopp för inrikes vägtransporter, 50 kr per kg, till vad som enligt CMR-protokollet gäller för utrikes vägtransporter, nämligen 8,33 SDR, nu motsvarande ca 70 kr. Skulle man av principiella skäl inte anse sig kunna införa SDR-metodiken i en lag, som enbart gäller för trafik i Sverige, förordar föreningen i andra hand att ett sådant belopp fastställs i svenska kronor som så nära som möjligt ansluter till SDR 8,33 efter den kurs som gäller den dag då departementet framlägger sitt slutliga förslag i ärendet.

10. Sveriges köpmannaförbund

Sedan vi beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian 1984-04-27 "Ändring av begränsningsbeloppet för vägfraktförarens ansvar när gods skadas, minskas eller går förlorat", Dnr 378/84 får vi meddela att vi inte har något att erinra mot att begränsningsbeloppet för vägtransporterna höjs till 150 kronor per kg av godsets bruttovikt.

11. Sveriges industriförbund (SI)

SI har inget att erinra mot den föreslagna höjningen av begränsningsbeloppet i vägtransportlagen från 50 till 150 kr/kg av godsets bruttovikt.

12. Sveriges Grossistförbund

För näringslivet är det naturligtvis angeläget att så långt som möjligt legala minsta enhetliga begränsningsbelopp gäller både för olika transportmedel och för inrikes och utrikes transporter. Eftersom begränsningsbeloppet för järnvägstransporter satts till 150 kr och för norska inrikes vägtransporter till 17 SDR (ungefär motsvarande) synes det naturligt att det legala begränsningsbeloppet för inrikes vägtransporter i Sverige sätts till 150 kr. Det är också enligt vår mening angeläget att Sverige vid pågående revision av CMR verkar för att nuvarande begränsningsbelopp om 8,33 SDR höjs till 17 SDR.

Sveriges Grossistförbund får mot denna bakgrund starkt tillstyrka promemorians förslag till ändring av vägtransportlagen innebärande en höjning av begränsningsbeloppet till 150 kr per kilo av godsets bruttovikt för vägfraktförarens ansvar när gods skadas, minskas eller går förlorat.

13. Svenska Försäkringsbolags Riksförbund

I promemorian föreslås att begränsningsbeloppet för fraktförarens ansvar vid inrikes transporter höjs från 50 kronor per kilo till 150 kronor.

Nyligen har lagts fram förslag (prop. 1983/84: 117) till ny järnvägstrafiklag. Där föreslås en höjning av begränsningsbeloppet från 100 kronor till 150 kronor. I promemorian tas detta som ett avgörande skäl för att göra samma höjning i vägtransportlagen, trots att detta medför olika begränsningsbelopp för inrikes och för internationella vägtransporter. Genom ett protokoll till CMR-konventionen från 1978, som Sverige avser att tillträda, är begränsningsbeloppet f n ca 70 kronor.

Den 8 november 1972 – vid remissbehandlingen av betänkandet "Vägfraktavtalet II" (SOU 1972: 24) – avgav riksförbundet ett gemensamt yttrande tillsammans med Folksam, Kooperativa Förbundet, Sjöassuradörernas Förening, Svenska Petroleum Institutet samt vissa näringslivsorganisationer (alla nedan benämnda organisationerna). I yttrandet framhölls att organisationerna fann det "synnerligen angeläget att de regler, som gäller för den gränsöverskridande trafiken, blir tillämpliga även avseende inrikes transporter". I promemorian sägs nu (sid 7) att det inte finns anledning anta "att det skulle medföra några väsentliga olägenheter för fraktförarna att ha olika begränsningsbelopp för nationella och för internationella vägtransporter".

Riksförbundet har för sin del nu samma uppfattning som vid vägtransportlagens tillkomst. Det är sålunda enligt förbundets mening viktigare för alla berörda att begränsningsbeloppet är enhetligt för alla transporter med ett och samma transportmedel än att enhetlighet skapas för inrikes väg- och järnvägstransporter. I detta sammanhang vill riksförbundet även betona vikten av att man verkar för en nordisk enhetlighet.

Primärt bör alltså enligt riksförbundets mening arbetet inriktas på en samordning mellan nationella och internationella regler i vad gäller be-

gränsningsbelopp inom samma transportsätt. Egna regler som avviker från det internationella mönstret bör sålunda undvikas. Såvitt gäller vägtransporter bör begränsningsbeloppet i § 32 i lagen om inrikes vägtransport ändras från 50 kronor till samma belopp som enligt CMR gäller för internationella vägtransporter, dvs 8.33 särskilda dragningsrätter (SDR).

Innehåll

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
1 Förslag till lag om ändring i lagen (1969:12) med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om frakttavtalet vid internationell godsbefordran på väg	2
Bilaga: Artikel 23	3
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:610) om inrikes vägtransport	8
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 18 oktober 1984	9
1 Inledning	9
2 Sveriges tillträde till protokollet	10
3 Begränsningsbeloppet för inrikes transporter	13
4 Lagrådsgranskning	16
5 Hemställan	17
6 Beslut	17
Bilagor	18
Bilaga 1 Protokoll till konventionen om frakttavtalet vid internationell godsbefordran på väg (CMR)	18
Bilaga 2 Sammanställning av remissyttrandena	30

